

שיעור 450 - Single-Handle Sink Faucets

I. **סינק שיש ברזא עם יד אחת** שמשמשין לחמין ולצונן ביחד כי על נטיה מצד ימין של הברזא נפתח החמין אם יש לחשוש לאיסור בישול דאורייתא או דרבנן - יש לחקור אם זה נקרא (א) אינו מתכוין (ב) או מתעסק (ג) או שוגג (ד) או אונס

(א) **אינו מתכוין** - עיין ברמב"ם (ה - ה) דדברים המותרים לעשותן בשבת ובשעת עשייתן אפשר שתעשה בגללן מלאכה ואפשר שלא תעשה אם לא נתכוין לאותה מלאכה הרי זה מותר כגון פרצה דחוקה מותר להכנס בה אע"פ שמשיר צרורות וכן רוחץ ידיו בעפר ובלבד שלא יתכוין להשיר השער ואפשר היה בנ"ד שהוא מתכוין להוציא מים קרים ולא חמים ואם יצא ג"כ חמים הוי אינו מתכוין ומותר לכתחלה ואם בודאי תעשה בשביל אותה מעשה אע"פ שלא נתכוין לה חייב שזה בתורת פסיק רישא (רמב"ם ה - ו) ועיין בשש"כ (כ"ו - הערה ס"ז) בשם הגרשז"א דאף אם ודאי דנעשית כשיעשה את המעשה פעמים רבות מ"מ אין זה פ"ר דהרי עלינו לדון על כל מעשיו בנפרד ובאותו המעשה אין זה פ"ר (שש"כ ג - דף ט - הערה מ"ז) ועיין בזבחים (ט"ו:) ברש"י (ד"ה ה' רזי שמעון) דכל שאפשר לעשותו באופן המותר מותר לעשותו אף אם בפועל עושה באופן האסור ועיין במ"ב (שי"ח - ט"ז) דמשמע דכל שאינו מתכוין מותר אפילו אם הוא קרוב לפ"ר וע"ע בבה"ל (רע"ז - ה' ד"ה שמא) דקרוב לפ"ר אסרינן אמנם הריטב"א (יומא ל"ד: ד"ה ט"ז) כתב דכל שאפשר שלא יעשה איסור אפילו בצד רחוק לא חשוב פ"ר ועיין בשו"ת מלמד להועיל (ה"ע ק"ז) דאם האיסור אינו ברור והוא אינו מתכוין לה אין זה בתורת מלאכת מחשבת ולכן מטעם פ"ר אין איסור והלכתא כרבי שמעון דאינו מתכוין מותר

(ב) **מתעסק** - דהיינו אם אינו מתכוין למלאכה כגון נתכוין לזרוק את החפץ שתי אמות וזרק ארבע אמות פטור שהרי לא נתכוין לעשות מלאכה אסורה אבל יש קצת פשיעה בדבר שהיה יכול ליזהר ולא נזהר ולכן אינו מותר כאינו מתכוין יש בו איסור דרבנן וכן באבן מונחת לו בחיקו (ז"ק כ"ו:) ולא ידע על כך ונתגלגלה ועברה ד' אמות ברה"ר פטור דהוי מתעסק וכן נתכוין להרים תלוש ונמצא מחובר ולכאורה זה יותר דומה לנ"ד שהוא מתכוין להוציא מים קרים ולא נזהר ביד הברזא והוציא ג"כ חמים ועיין בשו"ת ציץ אליעזר (י"ח - י"ז - ו) דפתיחת המים חמים הוי רק בגדר של גרמא והוי רק גרם פסיק רישא ומותר וכ"ש בנ"ד שהוא רק חשש שלא יזהר בפתיחת הברזא ועיין באג"מ (ה - כ - ד) דפתיחת המים חמים בשבת אינו גרמא ואסור מן התורה משום שהוא פ"ר דניחא ליה וכ"כ השש"כ (ג - ל"א - ד) דלא הוי גרמא אמנם מהאג"מ משמע דפתיחת המים חמים הוי בגדר אינו מתכוין אם הוי פ"ר אסור ואם אינו פ"ר כנ"ד מותר דאם מתכוין לפתוח המים חמים אם אינו פ"ר כ"ש אם אינו מתכוין כנ"ד דמותר וצ"ע

(ג) **שוגג** - דהיינו שהוא יודע עיקר שבת אבל שכח שהיום שבת או ששגג במלאכות (רמב"ם שגגות ז - ג - ג) לכאורה אין זה נידן דידן שהוא ידע האיסור אבל שהוא אינו מתכוין או מתעסק בדבר אמנם מי שלא ידע מתחלה מהאיסור אפשר להוא נקרא שוגג ולא לו המודעה היה תועלת גדול לפרסם דבר זה אבל לאנשים שידע מזה צ"ע אם צריך קול קורא

(ד) **אונס** - דהיינו שבהכרח מביא את האדם לחטא זה נגד רצונו לעשות מעשה או מונע מלעשות דבר שהיה ברצונו לעשות וכגון צעקה הנערה המאורסה ואין מושיע לה (דצריס כ"ז - כ"ז) משם למדו דאונס רחמנא פטרה מ"מ אין לזה שום שייכות לנ"ד

II. **אם יש איסור לסגור את הברזא** מכיון שעיי"כ יגרום המים הצוננים שכבר נכנסו

שיתחממו היטב אם המצב הוא בכזאת שיתחממו ע"כ היטב - עיין בשו"ת ציץ אליעזר (ל"ז - ו) שיש לאסור שיעשה בזה פעולה במזיד שתביא בכנפיה חימום מים ועיין בספר ל"ט מלאכות של הרב Ribiat (דף תס"ז) דאם המים שנכנסו חם כשיעור יד סולדת מיד שוב אין איסור במה שיתחממו יותר ואז מותר לסגור הברזא ודוקא בכה"ג שנפתחה הברזא לשעה ארוכה בכדי שיתקררו המים שביורה אסור אבל שאם המים שבתוך היורה עדיין חמין כיד סולדת אין לחוש וכ"כ השש"כ (ה - מ"ז) וכן משמע מהאג"מ (ד - ע"ד זישול ה) דהכל תלוי אם יש בישול אחר יד סולדת ועיין באגלי טל (זהשמטות)

III. למעשה היוצא מדברינו שעיקר התועלת של המודעה הוא למי שאין יודעים המציעות ואפשר יכול לזהר בדבר ולמי שכבר יודעים בודאי אינם צריכים להחליף הברזא לשני ידים אלא יזהר לסתום המים החמים ולמי שאינו רוצה לסתמו צ"ע אם יש איסור בדבר ואפשר דמטעם זה לא חתמו כמה פוסקים מפורסמים על המודעה מ"מ הפרסום היה דבר שרבים צריכים לדעת והעיקר דענין גדול להחמיר בעניני שבת

IV. הדוד חשמלי שנקרא בלעז push pump urn

(א) **שמעתי מכמה אנשים** שפוסק חשוב היה נוטה לאסור דוד חשמלי זו מטעם הטמנה בדבר המוסיף הבל עיין באג"מ (ה - ז"ה) בענין כלי טערמאס שאינו פועל ע"י החשמל והוי כלי שני והתיר משני טעמים (כ) דלהרמב"ם הטערמאס הוא כלי שני ואין איסור הטמנה בכלי שני (רנ"ז - ה) ועוד (ה) אפילו לטעם של רש"י דאם הכלי שני אינו מקרר יש איסור הטמנה מ"מ יש להתיר משום דהכיסוי של הטערמאס עומד לכך והוי דרך שמירת הכלי שלא יפול עפרורית בו ואף שגם משמר החום מותר (רנ"ז - ז) אמנם לא התיר מטעם שהוא כלי אחד כמו שהתיר החזו"א (ל"ז - ל"ז צסופו) דלא אסור ליתן לתוך כלי אלא להטמין הכלי אמנם הכיסוי בדוד חשמלי שלנו הוא כיסוי בתוך כיסוי (insulated) ודינו כשני כיסויים שהכיסוי השני שנעשה מחובר לכיסוי הראשון ונעשה רק לשימור להחום ולא לשמירת הכלי שלא יפול בו עפרורית וזה באמת צורת כל הכלי שאפילו אם הוא כלי אחד דינו ככלי מוטמן בכלי להאג"מ ואסור משום הטמנה ודלא כהחזו"א הנ"ל ולכן הוי כלי ראשון שמוטמן על האש מע"ש ואסור משום הטמנה בדבר המוסיף הבל מ"מ צריך לעיין אם באמת הכיסוי נעשה משני חלקים מחוברים או מדבר אחד כהטערמאס שהוא כלי שני מ"מ להחזו"א אין איסור בדבר

(ב) **יש אוסרים להשתמש במים חמים מהדודים המעוטפים בחומר להחזיק החום** (insulated water heaters in basement) דכיון שנתרחים מחום האש יש לחוש משום הטמנה מע"ש בדבר המוסיף הבל (שו"ת מנחת יצחק ד - מ"ד צסופו ממש) וכגון אם נכרי פתח את הברזא של המים חם או אפילו סתמה אסור ועיין בחזו"א (ל"ה - ז) דאפילו בלא מעשה או פעולה אסרינן המצב ועוד עיין ברמ"א (תר"ט - ה) דאסרינן הטמנה מערב יום כפורים למוצאי יום כפורים ואפילו כשאינו צריך להיום גופו ונראה לי דהפסק של המנחת יצחק הוא חומרא יתירה מד' טעמים (כ) אפשר הדוד חשיב כלי אחד כהחזו"א (ה) וגם אפשר דצריך מעשה הטמנה כשהייה וחזרה כהאג"מ (ד - ע"ד) והחתם סופר (ג) דהטמנה מערב יום כפורים למוצאי יום כפורים מותר להשו"ע ולהרמ"א לרוב הפוסקים הוא רק חומרא בעלמא (ז) אולי זה חשיב פסיק רישא דלא ניחא ליה שלא בפנינו ולכן אין צריך להחמיר ועיין במ"ב (שכ"א - ג"ז) דאם לא נראה המי רגלים הוי פ"ר שלא בפנינו ומותר ונראה לי דלהאג"מ אין איסור ב'insulated water heater in basement' לשלשה טעמים האחרונים משא"כ ב'push pump urn' ואיברא משמע מהשו"ת שבט הלוי (ה - ז"ג) ומהלבושי מרדכי (ז - ג"ה) דאפילו טערמאס בלא חשמל אסור משום הטמנה